

tani meggondolásból – szét kellett választania, szükségszerűen különböző jellegű és nehézségű feladatok köré kellett csoportosítani.

A könyv utószava a diákoknak szóló áttekintő összefoglalás az olvasáshoz és a fogalmazáshoz szükséges ismeretekről.

Az *olvasásról* szóló rész a megfelelő szintű *olvasástechnika* fontosságáról, a *háttérismereteknek* a szöveg megértését segítő funkciójáról, a *szövegegységek megértésének* és a *szövegegész jelentésének* kapcsolatáról, valamint a *szövegértés mélységei* feltárásának a neveletésünkkel, kulturális ismereteinkkel, tapasztalatainkkal való összefüggését tárgyalja irodalmi hivatkozásokkal, példákkal, rövid elemzésekkel alátámasztva.

A *fogalmazásról* szóló rész (ismét hangsúlyozva, hogy a retorika a prózai műfajok elmélete) a *szövegíró feladata*, a *fogalmazás szerkezete*, az *írásmű elhelyezése* és a *fogalmazástípusok* felől ad áttekinthető, jól tanulható, sok példával alátámasztott összefoglalást. Az utolsó részegység természetesen az esszével foglalkozik a legalaposabban, de kitér az egyéb fogalmazásfajtákra is (elbeszélés, folyamatleírás, leírás, napló, önéletrajz stb.).

A függelék foglalkozik az *érvelés* bemutatásával külön-külön részletezve a belső (a szövegben leírtakból következő) és a külső (a szövegen kívüli létező), másképpen tanúságtételnek is nevezett érvek fajtáit. A kötetet a legfontosabb szótárak bibliográfiai jegyzéke zárja.

A 33 témához 174 szöveget/szövegrészletet válogatott a szerző. A leggyakrabban előforduló szerzők: *Áprily Lajos, Márai Sándor, Wass Albert, Jelenits István, Jókai Anna*, vagyis az irodalomkönyvekben kevésbé jelen lévő alkotók. A kötetben szereplő több mint száz szerző jelzi, hogy egy-egy témát mindig több oldalról, változatos műfajú és mondanivalójú szövegekkel dolgoztat fel. A kötet tehát a szövegértő olvasás fejlesztését, az olvasóvá nevelés, a szépirodalmat felnőttként is igénylő-szerető emberré nevelés céljával elsősorban az irodalmi szövegek felhasználásával kívánja sok-sok ötlettel, változatos módon megvalósítani. Az egész kötet

annak a „hirdetése” is, hogy a szövegértő olvasás képességének fejlesztése hosszú folyamat, amelynek egészen az érettségiig jelen kell lennie az oktatásban.

A középiskolásoknak szánt összeállítás jól használható már a 0. évfolyamon is, és segíti az új típusú érettségire való felkészítést is.

A. Herbszt Mária

Catherine J. Doughty és

Michael H. Long (szerk.)

The Handbook of Second Language Acquisition

Malden, MA: Blackwell, 2003. 888 p.

A tavalyelőtt megjelent *The Handbook of Second Language Acquisition* valóban azt nyújtja, amit a címe is ígér, olyan kézikönyv, amelyre az idegennyelv-elsajátítás iránt komolyabban érdeklődő kutatóknak, egyetemistának és doktori hallgatónak ténylegesen szüksége van. Bár a keménykötés miatt az ára igen borsos, ezért sajnos valószínűtlen, hogy a magyar célközönség otthoni könyvespolcán kézikönyvként fog szolgálni, de igen hasznos lenne, ha minden nyelvtanárképzéssel foglalkozó magyar intézmény könyvtárában fellelhető lenne. Ez a kötet szervesen illeszkedik a Blackwell kiadó nyelvészeti kézikönyveinek sorozatába, amely olyan hasznos címeket tartalmaz, mint például „Az alkalmazott nyelvészet kézikönyve”, „A kétnyelvűség kézikönyve”, „A szövegelemzés kézikönyve”. A kiadó most ismertetett kézikönyvének két szerkesztője az idegennyelv-elsajátítás területén évtizedek óta elismert szakteknitély: Catherine Doughty és Michael Long, akiknek sikerült elérniük, hogy a kötetben található tanulmányok valóban új szempontok alapján és megfelelő mélységben vitassák meg az általuk feldolgozott témaköröket, és ne forduljon elő az, ami hasonló kézikönyvekben megszokott, hogy ugyanis a szerzők már megjelent írásait olvashatjuk kissé átdolgozott formá-

ban. Így a kézikönyv nemcsak azoknak az olvasóknak hasznos, akik először találkoznak az adott témával és átfogó képet szeretnének kapni róla, hanem azoknak is, akik az adott területet jól ismerik.

A kötet az idegen nyelv elsajátítást elsősorban pszichológiai kérdésnek tekinti; a benne foglalt tanulmányok főként a nyelvtanulás pszichológiai aspektusaival foglalkoznak, kivételt ez alól mindössze két tanulmány képez, amely a nyelvi szocializációt (Karen Ann Watson Gegeo és Sarah Nielsen) és az idegennyelv-elsajátítás társadalmi kérdéseit tárgyalja (Jeff Siegel).

A könyv hét fő témakörre osztható, melyek közül az első, bevezető rész a szerkesztők tanulmánya az idegennyelv-tanulás céljairól és kutatásának áttekintéséről. – A második témakör az idegen nyelvi kapacitás és reprezentáció kérdéseivel foglalkozik. Az első három fejezet a nyelvtanulás három fő elméletét mutatja be: az univerzális nyelvtan elméletét (Lydia White), a veleszületett nyelvelsajátítási készség univerzális nyelvtan nélküli elméletét (William O'Grady) és a konnekcionista elméletet (Nick Ellis). Ebben a részben olvashatunk még a beszéd és beszédértés kognitív folyamatáról (Judith F. Kroll és Gretchen Sunderman) és a majdnem anyanyelvi szintű nyelvtudás fogalmáról is (Antonella Sorace). – A harmadik fő témakör az idegennyelv-elsajátítás környezetét tárgyalja, és itt található a fent említett két tanulmány a nyelvtanulás társadalmi aspektusairól, Susan Gass cikke az input és interakció szerepéről, valamint Catherine Doughty írása arról, hogy milyen hatással van a tanítás a nyelvtanulásra. – A negyedik témakör a nyelvelsajátítás folyamatait mutatja be. Az első három tanulmány a tanulás folyamatát vizsgálja (Robert DeKeyser: Implicit and explicit learning; Jan H. Hulstijn: Incidental and intentional learning; Norman Segalowitz: Automacity and second languages), míg a további cikkek inkább nyelvészeti aspektusból tárgyalják a nyelvelsajátítást (Suzanne Romaine: Variation; Terence Odlin: Cross-linguistic influence; Michael Long:

Stabilization and fossilization in interlanguage). – Az ötödik témakör a nyelvtanulás biológiai és pszichológiai korlátait taglalja. A tanulmányok a fejlődési korlátokról (Kenneth Hyltenstam és Niclas Abrahamsson), a figyelem és a memória szerepéről (Peter Robinson), valamint a szintaktikai tudás elsajátításának lépcsőfokairól (Manfred Piennemann) szólnak. Ebben a témakörben találhatjuk volt kollégánk, Dörnyei Zoltán és Peter Skehan cikkét az egyéni változók szerepéről a nyelvtanulásban. – A hatodik témakör a kutatómódszertannal foglalkozik két cikk erejéig, amelyek közül az első a nyelvelsajátítás fogalmának meghatározását és mérését tárgyalja (John Norris és Lourdes Ortega), míg a második igen részletesen mutatja be a szakterületen használt kutatási eszközöket (Craig Chaudron). – A hetedik, a tanulmánykötetet lezáró szekció az idegennyelv-elsajátítás elméletének jelenlegi állását foglalja össze és értékeli.

A kötet a talán kissé elvontnak tűnő tanulmánycikkek ellenére a pszichológia és nyelvtanulás kérdéseiben minimális háttértudással rendelkező olvasó számára is érthető és érdekes olvasmányokat tartalmaz, és valóban átfogó képet nyújt a nyelvelsajátítás pszichológiai aspektusairól. Ha valaki azonban azt gondolja, hogy a nyelvtanulás nem csak pszichológiai kérdés, annak sajnos egy másik kézikönyvet kell fellepöznia.

Kormos Judit

Bánki Timea, Csete Beatrix
és Nagy Erika

Correcto

**300 ejercicios gramaticales
Niveles básico e intermedio**
Budapest: Editio Mediterranea,
2005. 199 p.

A Magyarországon spanyol nyelvet tanulók és tanítók számára valóban régi hiányt pótol a 300 alap- és középszintű feladatot tartalmazó, az Editio Mediterranea magánkiadó